

Յունաստանը մնում է անդրդիվելի սպասում է թէ պետութիւնները երբ ստիպողական միջոցներ ձեռք կտանեն իր դէմ: Յունաստանի արեւելի պաշարումը չէ իրագործվում: Անդրկաս, ինչպէս յայտնում են, չէ ուղում մասնակցել այդ պաշարման, բայց համաձայնութիւն է տալիս, որ միտ պետութիւնները կատարեն այդ գործը: Լորդ Սթրաբլին իր վերջին անասկցութեան ժամանակ յայտնել է Հանտոսին, թէ ինքը ստիպված կը լինի հրաժարական տալ, եթէ պետութիւնները սկսեն Յունաստանի ծովափը պաշարել, որովհետեւ անգլիական բոլոր միջոցները հակառակ են այս ծրագրին: Այդպէս ուրեմն, եւրոպական կոնցրեստը խանգարվելու վրա է:

Իսկ թէնալիսյան յոյն և թիւրք բանակները կանգնած են միմեանց դէմ, և իւրաքանչիւր բողոք մի աննշան կամ կարող է հրդեհ պատճառել: Թիւրքաց բանակում գտնվում են մօտ 80 գերմանական օֆիցերներ: Մտադրութիւն կայ գլխաւոր հրամանատար նշանակել գերմանացի Հոյգ-փաշային, որ համաձայն է ընդունել այդ պաշտօնը, եթէ միայն իր տէրը, վիլհելմ կայսրը սոյ իր հանձնարարը Այդ կողմից, ի հարկէ, արգելք չի լինի: Ասում են թէ թիւրք-յունական պատերազմը անխուսափելի է: Եթէ այդպէս լինի, կը մնայ անհնել թէ ինչ ուղղութեամբ հրաշքներ կարող է կատարել սեփական ասպետներ իր ժամանակը, որ անցած կը լինի թախարական ցեղի գլուխը:

Հ Ն Ե Ա Ք Ի Ի Ն Ե Բ
(Ռուսաց գործակալութեան)

Կ. Պ Օ ի Ս, 23 մարտի: Գեոպոնները հաւաքական թայլեր արին, որպէս զի Միլանի վալի պաշտօնը տրվի ոչ թէ անուանարկված Հասան-փաշային, ինչպէս ասում էին, այլ մի անաղարտ մարզու. նորայէս պահանջեցին, որ համապատասխան օգնութիւն ցուց տրվի սեղանական բարձր իշխանութիւններին կողմից քրիստոնէայ դալմաթում Սալոնիկին, որ նշանակված է Հաջին-Աղանեան վիլայէտի չըջանում:

Բ. Գրան կողմից հայոց պատրիարքարանին արված նոր զինուորները կատարելապէս դժացում չը տուն վերջինին: Խառն ժողովը վրձուեց, որպէս զի պատրիարքը նոր թայլեր անի:

Կ. Պ Օ ի Ս, 23 մարտի: Հասան-փաշան, որ նշանակված է Միլանի վիլայէտի գեներալ-նահանգապետ, ճանապարհ ընկալ դէպի իր սյառտօնապետը: Գեոպոնները յայտնեն, որ այդ նշանակումը կոչնչացվի:

Իր այդ ծածկանունովը սուղ ժամանակի մէջ մեծ հոշակ ստացաւ: «Հայրենիք» օրագրի մէջ կուճիկ Արեղայ ստորագրութիւնով հրատարակված եկեղեցական—ազգային յօդուածները չուտով ընդհանուր ուշադրութիւնը գրաւեցին. այդ յօդուածներով լոյս բերված պատմական խորին հետազոտում, սուր յատկ, բարձր տեսութիւն: Երկու օճի, բացարարութեան պայծառութիւն ասպնացիքն ամեն դասակարգի ընթերցողները արդնոց համար առաջին անգամն էր տեսնել մի հայ եկեղեցականին, որ կանգնում է գրական հրատարակի վրա և ներկայացնում է կրօնի մի միայն սրբութիւնը—իլիտիալիստիկութիւնը:

Այդ ծածկանունը բառական ժամանակ շատերից վերագրուեցաւ խղճիրլան կամ Մուրադեան եպիսկոպոսներին: Յիշողութիւնն եթէ չէ սխալվում, կարծեմ 1893-ին էր, որ մեր ամենահասունը նկատված մի նշանուոր եկեղեցականի կողմանէ հրատարակուեցաւ մի «Հասկա» ական՝ որը ոչ—մասնագէտ ընթերցողներին վրա լուս տպագրութիւն թողել էր: Յանկարծ «Հայրենիք» մէջ երբեք են կուճիկ Արեղայի քննադատականները Հովուականին վերաբերմամբ: «Հովուականը» քննադատելը կը նշանակէր աւելի բարձր լինել քան քննադատականը հեղինակը, և քննադատը ջանք էր տալիս թէ քննադատակար հեղինակին զուտ անձնական հեղինակութիւնը լինելէ չան հետի է: Հիասթափութեան ապաւորութիւնն է, որ առաջացնում էր կուճիկ Արեղայն քննադատականին չարքը: Ամեն կողմ հետաքրքրութեամբ ցանկանում էին գիտենալ թէ ով էր այդ եկեղեցականը: Անձնական ծանօթներէ գատ ոչ որ երևակայում էր, որ սլտմական մի

ՆՆՐԻԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԱՆ ԸՆԿԱՆՈՒ ՓՈՂՈՎՐ

Ետքով օր, մարտի 22-ին, երեկոյան, Թիֆլիսի քաղաքային դատարի դահլիճում կայացաւ Թիֆլիսի հայոց Հրատարակչական ընկերութեան արեւելան ընդհանուր ժողովը, որ գրաւել էր ընկերութեան անդամների և կողմնակի ունկնդիրներին մի չը տեսնված բազմութիւն: Կիսաբաց ժամը 8-ին 87 անդամներով: Ժողովը ընթացքում անդամների թիւը հասաւ մինչև 127-ին: Ընդհանուր ժողովի նախագահի պաշտօնի համար առաջարկվեցին երկու անձ՝ Սասնո Յարութիւնեան և Ալեքանդր Արախանեան, և անթարկիկցին գաղտնի քուէարկութեամբ: Կ. Յարութիւնեան ստացաւ 64 սայտակ և 22 սե, իսկ պ. Արախանեանը՝ 23 սայտակ և 63 սե: Բուճի ծախսարարութիւններով Ս. Յարութիւնեան անուցաւ նախագահութեան սյառտօնի:

Նոյնպէ 1896 թ. ընդհանուր ժողովի արձանագրութիւնը կարգադրելուց յետոյ, կարգադրվեցին ընկերութեան վարչութեան և խմբագրական մասնաժողովի գործունէութեան տեղեկագիրները: Ընկերութիւնը հայտնաբերում ունեցել է 542 անդամ, որոնցից 28 մշական և 514 իսկական: Մշական անդամներից 7 է աւելացել են 1896 թ.ին: Անդամների ամենամեծ թիւը եղել է Թիֆլիսում (140 անդամ) և Բաղու (93 անդամ), իսկ մնացածները մեծ և փոքր թւերով եղել են 61 քաղաքում և գիւղում: Ընկերութիւնը 1896 թ.ին հրատարակել է 14 գիրք, մեծ մասամբ վիպական և մանկական բովանդակութեամբ: Ընկերութիւնը ունեցել է մուտք 5730 թ. 58 կ., և ծախք 6684 թ.: Խմբագրական մասնաժողովը, բացի ընկերութեան ուղարկված գրքերը քննելուց, մեծ աշխատանք է գործ դրել և կազմել օգտակար գրուածքների հրատարակութեան մի ծրագիր, բարկացած հետեւալ հինգ կէտերից: 1) ժողովրդական բնագրական բրոշուրներ, 2) օտարազգի նշանուոր մարդկանց կենսագրութիւններ, 3) ազգային գործիչների կենսագրութիւններ, 4) յայտնի գիտնականների բնագրական և պատմական յօդուածներ ժողովածուներ և 5) վիպական ընտիր գրուածքներ օտար գրականութիւնից: Ժրագիրը իր ամբողջ մասնաբաժանութեամբ տպագրված է տեղեկագրի մէջ:

Այդ կէտերը քննելուց յետոյ ժողովը անցաւ հեղինակների վարձատրութեան խնդրին և ձայների աճաղին մեծամասնութեամբ հաստատեց վարչութեան ներկայացրած հետեւալ երեք առաջարկութիւնները: 1) հեղինակներին՝ նրանց

հայ եկեղեցականի անունին տակ ծածկուած քանն և մէկ տարեկան մի աշխարհական կար: Թամպարացի Բարթող Կահրկեանն էր նա: Յիշում էք կտարածների ամենամեծ արեւտարներից մին կողմ թամպարան՝ որ գտնվում է Սերատարի (Սեփոյ) նահանգի Կապին Գարա-Տիար (Նիկոսիոյի) դաւառի կեդրօնին հարաւ—արեւմտեան կողմը, մի ժամ հեռուորութեամբ, երբեմին բազմաձայ և հարուստ աւան: Այդ գիւղի վարձարանի տարրական ուսումը ստանալուց յետոյ Կահրկեան չը կարողանաւ ամփոփել զիւրի մասուր չըջակական մէջ, մտադրում է անոք ու անուշադան հայրենիքն դուրս ելլել և երթալ իր բնական հանձարին զոհանում սուղ մտային սնունդ որոնել: Թամպարաններէ, տաւապաններէ յետոյ կը յաջողի ընդունվիլ Արմաշի դպրեւանքը: Գծադրաբար դեռ մասագ հասակին մէջ չարքայ կանգը, չափազանց աշխատութիւնը տկարացրին կործքը: Արմաշի օգն ու մի յոյսը վերստի ստիպեցին զինքը թողալ և հեռանալ:

1891-էն ի վեր Գովհանէս Կահրկեան անօրինութեան և սեփականութեան տակ անցած «Հայրենիք» օրագրի խմբագրատունը խմբուել էին յառաջադրական գործիչը, և «Հայրենիք» խմբագրատան դուռը բաց էր լինում փորձութեան չեմթարկված, ապագայ խոստացող սկստակներին: Գովհանէս Կահրկեան թողած իր քրտաբանի փայլուն, չահաւէտ սուսարեղը, նախընթաց գաղափարին, վարում էր իր ընտրեալ խումբը: Գպրեւանքն զուրս գալով Բարթող Կահրկեանը հասնում է «Հայրենիք» խմբագրատունը, ուր վայելում է համակրութիւն և

ուղարկած աշխատութիւնների համար կանխավճար (ավանս) չը տալ այն ժամանակ, երբ դեռ յայտնի չէ թէ արգեօք ձեռագիրը թուլաւութիւն ստանալու է ցենզորական կօմիտեայի թէ ոչ: 2) հեղինակները իրաւունք ունեն, երբ նրանց աշխատութիւնը խմբագրական մասնաժողովի հասնութիւնը և քրքրնութեան թուլաւութիւնը ստանայ, վարձարարին իրանց հաստունելի գումարի մի երրորդականով: 3) այն հեղինակները, որոնց ընկերութիւնը պատրիկ է աշխատութիւններ, իրաւունք չունեն վարձարարութիւն պահանջելու, եթէ այդ աշխատութիւնները չը ստանան խմբագրական մասնաժողովի հասնութիւնը, և կը ստանան վարձարարութեան մի երրորդականը, եթէ խմբագրական մասնաժողովը տուել է իր հասնութիւնը նրանց աշխատութիւնների համար, իսկ վերջիններս չեն հրատարակել գրաքննութեան պատճառով:

Այնուհետեւ ժողովը զիմեց ընտրութիւններին, ընտրվեցին՝ վարչութեան նախագահ, Ալեքանդր Գահրկեան՝ 94 սայտակ և 15 սե, վարչութեան փոխնախագահ՝ Պետրոս Ալիքեան՝ 92 սայտակ և 17 սե, վարչութեան անդամ՝ բժ. Կարապետ Ստեփանեան՝ 90 սայտակ 19 սե, անդամ—գրագիտ Սարգիս Խարաղան՝ 95 սայտակ 14 սե: Խմբագրական մասնաժողովի անդամներ՝ իշխանուհի Ս. Արզումանի՝ 94 սայտակ և 15 սե, Ա. Բարախանեան (1էօ) 93 սայտակ 16 սե, Յակար Գալարեան՝ 97 սայտակ 12 սե: Բայր ընտրվածները ստացան բուճի ծախսարարութիւններ: Ընդհանուր ժողովը յայտնեց իր հարկակալութիւնը խմբագրական մասնաժողովի անդամ Վ. Լուսինիչին և վարչութեան անդամ Գ. Խաղա-միրեանին, որոնք հրաժարվեցին վերնորակը, չը-րանց արդիւնաւոր գործունէութեան համար:

Ընդհանուր ժողովը ձայների մեծամասնութեամբ ընտրեց վարչութեան առաջարկութիւնը՝ իրագործին տալ ընկերութեան անդամներին՝ ստանալ իրանց հաստունելի հինգ թուրու գրքերը անգամութեան ժամանակամիջոցը անցնելուց յետոյ՝ մի տարվա ընթացքում: Ժողովը փակվեց զիչարվա ժամը 1-ից անց: Տպագրելով այդ ժողովի պարագլուխը համառօտ նկարագիրը՝ մեր կայնատեղը մի քանի մանրամասնութիւններ հաղորդել ստիպով յայտնող անդամ:

Մ Ս Տ Ն Ա Ք Ի Ն Ե Բ

Ն ս ր պ ե դ ու մ ե ր Բ ա ր է ր ա ս տ ան ու մ

Այդ վերնադրով յայտնի արեւելազէս Այս «Contemporary Review» ամսագրի 1897 թ. ի յոյն վարչ համարում մի ընդարձակ աշխատութիւն է

քաջաբերութիւն: Այնտեղ գրեց նա կուճիկ Արեղայ ծածկանունով յօդուածները, զորս յիշեցինք վերը:

Գծադրաբար, այն ինչ նա սկսել էր իրան յատուկ և արժանի տեղը գրաւել և աճաւ վանքում սերտանած ախար ցոյց էր տալիս նրա խմբի լիակատար սպասող, հիւժոյ տարրերը: Բարթող Կահրկեան մի ժամանակ հիւանդանոցում դարմանուելէ յետոյ ստիպուած թողելով խմբագրատունը, Կ. Պ Օ ի Ս, վերադառնում է Հայրենիք՝ Թամպարայ, որի կենսատու օգն ու ջուրը կարողացան կանցնել ախար ընթացքը, կազմել Կահրկեան՝ ծննդական հայրենիքին կըրթական գործին անտարբեր չը մնալէ դատ, չարականց մերթ ընդ մերթ զրեւ նայն թւերի մէջ՝ առանց ծածկանունին:

1895-ին նա վերադառնալով Արախանէ և 1895—96 ուսումնարանական տարիի սկիզբին Տրապիզոնի ազգային վարժարանի ստացած օրինակելի վերապատրութեան ժամանակ ընդունել էր նոյն վարժարանի ուսուցչական ընտրեալ խմբի անդամակցութիւնը: Տարաբազաբար, չուտ վրա հասնու ընդհանուր աղէտին նոյն տարին Տրապիզոնի սկսած զէպրել: Կտորածէն աղաւթ՝ իր բարեկամ—ազգականի տան արու անդամներէն միակը եղաւ, որ բանտարկութիւնէ աղաւ մնաց: Հրաշք, այդ գովին ու հոսրը ունեցել էին:

1895 նոյնքներին դառնալով վերստին Պ Օ ի Ս, մասնակցում էր «Հայրենիք» խմբագրութեանը և դժբաղդութեանը: Բարձրագոյն հրամանաւ «Հայրենիք» դադարուեց, բայց Կահրկեան մը-

հրատարակել, որի մի քանի կէտերի հետ մենք կամենում ենք ծանօթացնել «Մշակի» ընթերցողներին:

Բարաքի ֆրանսիական հիւպատոս Կը Սարգիս երկար ժամանակ զբաղված էր հին ֆայդիայի հարաւում գտնված Տեղու քաղաքի շէրքայաների պեղումներով: Տարիներ աշխատելուց յետոյ նա բացեց մի բազար, որի սկիզբը ծածկված է ամենահին միութեան մէջ: Այդտեղ գտնված շատ արձաններ և այլ յիշատակարաններ այժմ տեղաւորված են Լուսնում, բայց դրա հետիւններից ամենաշատաւոր այն գրադարանն է, որ գտնված է վերջին տարին: Կա պարունակում է իր մէջ աւելի քան 33000 գրված աղիւններ և կազմված է մօտաւորապէս 5000 տարի սրանից առաջ:

Այն ինչ Կը Սարգիս զբաղված էր Տեղուում, ամերիկացի դիտակներին մի խումբ հետազօտում էր Նուֆիարը, նախկին Նիպոլուր (հիւսիսային Բաղկաստանում): Ինչպէս երևում է պեղումներից՝ այդ քաղաքը՝ Նիպոլուրը՝ եղել է այն կենտրոնը, սրտեղից տարածվել է բարեկալիս կուլտուրան: Այդ քաղաքում էր Ստամբուլի ամենահին տաճարը նուկրված «Մուլի» կամ Բէլ տաճարն, առաջ, որը ժամանակակից է Բաղդադի պատմութեան սկզբներին: Այդտեղ էլ գտնվել են աւելի քան 32000 գրված աղիւններ:

Ծնորհու այդ գիտերի՝ քաղաքակրթութեան պատմութիւնը դնում է աւելի յետ, այնքան յետ, որ չէր կարելի մինչև այժմ երազել անգամ: Պրօֆէսոր Հիլլարիստը, որ նկարագրել է այդ բոլոր պեղումները և արտագրել ու հրատարակել է բոլոր այդտեղ գտնված գրութիւնները, առանց առանալիս յայտնում է, որ «Բէլ տաճարն տաճարի և առաջի բնակարանների հիմնադրութիւնը Նիպոլուր քաղաքում եղել է 6000—7000 տարի Գրիտտից առաջ, գուցէ և աւելի առաջ: Յամբնայն զէպս, ամենահին յիշատակարանները, որոնք բացված են այդտեղ, պատկանում են հինգերորդ կամ վեցերորդ հազարամեակին՝ քրիստոնէական էրաթից առաջ: Մինչև այժմ մենք ստիպ ենք համարել Նիպոլուրը իբրև մի երկրի, որը պահպանել է մարդկութեան ամենահին գրաւոր յիշատակարանները, բայց այժմ Բաղդադում ամենայն իրաւամբ մրցում է կեղտոտի հետ:

Բացի դրանից, հորաքոյն պեղումները Նիֆիքում ցոյց են տալիս, որ բաբելոնացիները ամենահին ժամանակներից պահում էին իւրաքանչիւր թաղաւորի ժամանակ եղած դէպրերի տարեցուցակ, այնպէս որ ապագայ պատմագիրների համար շատ հեշտ կը լինի կազմել բաբելոնական թագաւորների ցուցակը և որպէս, թէ նուր էր «Մշակի» յատուկ թղթակցից, գրելով և Պ—ի ստորագրութեամբ: Մինչև 1896 օգոստոսի 14 զէպրից մի թիչ ժամանակ վերջ՝ «Մշակի» մէջ նրա թղթակցութիւնները կարգադրուել յիշում են անուշաւ թողած տպագրութիւնները և դիտակները յատկութիւնները:

Հասկանալի են անուշաւ այն դառն և հարկեցուցիչ պարագայները՝ որով նա ստիպուել էր հեռանալ նաև Պ Օ ի Ս և երթալ կենտր զորոնը օտար աշխարհ: Բայց հարուածը ստակնլի էր լրկն. անգամ, այն երկու անգամ, կրողները և տեղափոխները միայն կարող են ըմբռնել թէ ինչ տակ է երկու անգամ հանդիպել անօրինակ վայրագ, անկարագրելի կտորած առուած մեծ աղէտին: Ապահով եղէք, այդ աղէտի ցանն ու կակիճը զրուակց նրա կեանքը, և իր մահուամբ հայր իր լուսագոյն դասակներէն մի կորսնցուց: Մեր ժամանակակից հայ գրականութեան անեղծ սրտի ու հոյիի պատկանած բաժինն մէջ նրա տեղը բնց մնում է: Գո՛ւ է մեղ ծանօթ չէ նրա տեղը բունելու արժանաւոր մը:

Ստարութեան մէջ նրա դաջաղին ետեհն, զերեղմանին վերեր սրտացաւ լացողներ հաղուադիւս էին անուշաւ, և ո՞ գիտէ, լուսն մը իսկ նրա հողակային վերեր կանգնող մը չէ զղերուած: Նոյնպէս և աւելի վաղաժեռ մի հայ բանաստեղծ՝ Կարեան իր մահամբձ վարկերին ասում էր—«Մահամբձին ցանկութիւնն է նախ կենտրը և ապա լացող մը»: Բարթող, ոչ թէ մի, այլ բազմաթիւ լացողներ ունիւս: Եթէ մի խաչ կը պակասի գերեզմանից վերեր, «Մշակի» այս էլը բո անյիջ տաղանաղիրը կը լինի:

արեւելի պաշարումը չէ իրագործվում: Անդրկաս, ինչպէս յայտնում են, չէ ուղում մասնակցել այդ պաշարման, բայց համաձայնութիւն է տալիս, որ միտ պետութիւնները կատարեն այդ գործը: Լորդ Սթրաբլին իր վերջին անասկցութեան ժամանակ յայտնել է Հանտոսին, թէ ինքը ստիպված կը լինի հրաժարական տալ, եթէ պետութիւնները սկսեն Յունաստանի ծովափը պաշարել, որովհետեւ անգլիական բոլոր միջոցները հակառակ են այս ծրագրին: Այդպէս ուրեմն, եւրոպական կոնցրեստը խանգարվելու վրա է:

հայերս, որ հաւ մը մարտիւն չար թափանցիկ հաղիւ ունենը, զիչեր ցերեկ դաշտնում կը շըրջինք և առաջին հանդիպող թշնամույ արևնում կը ներկենը զայն: Վրենց բարեբարները սպաննող մարդոյ գործ չեմ տար, ըսեր է մի ուրիշ ամերիկացի: Այսպէս ամեն հայ այս կամ այն ամերիկացիէն մի կծու խօսք լսելով զայն բոլոր ընդհանուրի վերածուեցաւ: Կրկն Պատանի մէջ ժողով ըրին, ուր ներկայ էին ամեն դասակարգի և դաղափարի ներկայացուցիչներ և ամենը միասին պարտաւեցին այս լուրերուն չահագէտ հեղինակը և թերթերու մէջ յայտարարեցին որ կը պահանջեն, որ պ. Պողիկեանը իրեն սպաննալիք ընդոնը ստիկանութեան յանձնէ, սպառնացան իր ըսածները, ապա թէ ոչ ինք պատասխանատու կը մնայ հայ դաղիկանութեան հասած բարոյական վնասին:

Ժողովէն առաջ մի կարգ հայեր և ամերիկացիք բաղադրեալ ոտականապետներ զիմած էին տեղեկութիւն տառապու, որով յայտնի եղաւ թէ պ. Պողիկեանը իր ըրած զրպարտութիւնները ապացուցանելու համար կեղծ և անտարբեր նամակէ մը զատ ուրիշ ապացոյց չունի իր ձեռքէ: Նամակը լի է հայնոյանքներով և յայտնի է թէ սրկայի մը գրութիւնն է, բայց այդ թանկագին թուղթը կերելի մեր հայրենակիցը հրամանագիր կարծիք է, ինքն այ իր կարգին ամենէն ստոր վարմունքը ցոյց տալու դէպի հայ դաղիկանութեան պատեր:

Թէ ինչ դիտումով մեր հայրենակից պարտնը այս անակնկալը պատրաստեց՝ զարմիրք մէ ամենում համար, թէն շատ մը կենթադրութիւններ կան հրապարակի վրա: Ոմանը կրնն ինքզինքը հայերու թշնամի ներկայացնելով՝ մեր դիտանալիքը կուզէ բանտարկութեան թիրջական հրապարտութիւն տրուելու, որիչներ կրնն միայն իր անունը և գործը ծանուցանել կայ խտտի և պէտք է ըսել թէ շատ հիմնալի կերպով ալ յաջողեցաւ 6000 դոլարով հայի կարելի էր այդքան լաւ ծանուցանել ինքզինքը: Կան կարծողներ նաև թէ իրականապէս մէկ երկու անհասանելի ջանքեր են զինք վախճանել և թէ այդ մարդիկ իր կրննին՝ զոներէն են, որոնց թիւը բաւական ստուար է:

Ներթափանցող կը գտնէք բաղադրեալ օրաթերթիւն ընդ միտն գրածը այս խնդրոյ վերաբերմամբ: Արմէն

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒՍԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բեթլէն, 22 մարտի: Հասաւ այստեղ Նանայի իր ամուսնով, նրան դիմաւորեցին չիկոլայան զեպպանը և աշխարհագրական ընկերութեան կօմիտէն:

Վիլնէն, 22 մարտի: Վիլնէնում կայսրը կը զայ վիլնէնում ասորիի 8-ին և ասորիի 10-ին ներկայ կը լինի Վիլնէնում բերդապահ զօրքի գարնանային զորանոցիսին:

Վիլնէն, 22 մարտի: Բաղէնի մինիստրութիւնը ամբողջապէս հրաժարական տուեց:

ԼՕՆԻՕՆ, 20 մարտի: Կրեմլի ջրերում կանգնեալ ծովապետները զիմեցին իրանց կատապարտութիւններին ինչպէս ռուս կայսրի 50-ական մարդ հեծնակազմից և կէս կէս բատարները:

Կ. ՊՕԼԻՍ, 22 մարտի: Բ. Գուտը հրաժարակց ուղարկել կարածէ զօրի փառային Աթէնք արտակարգ միասնայով:

ՍՏՕԿՅՈԼՄ, 22 մարտի: Ինժեներ Նօբելի մասնակցները հանդիցեցաւ կտակի դէմ աստիկութիւններ ներկայացրին դատարանին:

ՊԱՐԻՉ, 23 մարտի: Պատգամաւորներ ժողով Գօտի հարցում է Արենքում տեղի ունեցած անցքերի մասին: Նա դատում է, որ Ֆերանտիան միասնում է թիրջայի հետ Յունաստանի դէմ: Հանստո պատասխանեց մի ճառով, որը ծածկվեց ծախսարարութիւններով: Հարցը դրանով է վերջացաւ:

Բեթլէն, 23 մարտի: Մարտի 22-ին Կատիկ Նանայի տեղի ունեցաւ աշխարհագրական ընկերութեան հանդիսարար նիստը: Մինիստր Բօսնի հարգողեց՝ որ կայսրը շորհեց Նանային մեծ ունէ մեզալ շարուետի և գիտութեան համար, իսկ բարձր Ռիստօֆէն հարգողեց, որ Նանայի աշխարհագրական ընկերութեան պատաւաւոր անդամ է ընտրված և շնորհված է նրան «Հուճարդի ունէ մեզալը»:

Վիլնէն, 23 մարտի: Մարտի 22-ին վախճանվեց կովոպիտօ Եօնան Բրանս:

ԼՕՆԻՕՆ, 23 մարտի: «Standard» լրագրին կանչեց հեռագրում են. «Երկարեանը հա-

մաճան են ընդունել Վաստի պայմանները թիրջաց գերիներ յետ տալու վերաբերմամբ, այն է արգելել վերջիններին մասնակցել շարունակվող պատերազմին:

Կ. ՊՕԼԻՍ «Morning Post» լրագրին հեռագրում են, որ անցեալ օրը Նիդերլանդներում, մի նիստի վրա արտակարգ նիստում ընկնում էր սուլթանի առաջարկութիւնը, որպէս զի կատապարտութիւնը հրատարակի Կրեմլի ինքնակատարութիւնը և համաձայնութիւն տայ եւրոպացի նահանգապետ նշանակելու համար: Կրեմլից թիրջաց զօրքերի հեռացնելու խնդրը չէ ընկնում:

Կ. ՊՕԼԻՍ, 23 մարտի: Մինիստրներ խորհրդում ընկնում էին այն լուրերը, որ իբր թէ մարտի 25-ին Յունաստանը պատերազմական բայելք պէտք է անէ: Արդար է զինորական և ոտականական արտակարգ միջոցներ ձեռք առնել:

ՀՈՒՄ, 24 մարտի: Պետութիւնները հրամանագրեցին ծովապետներին՝ սկսել Աթէնքի ծոցի պաշարումը: Երկարեանները ընկնում են համապատասխան միջոցները:

ԼՕՆԻՕՆ, 24 մարտի: Ստուտգորտում արտասանած ճառի մէջ Կրեմլը սասց, որ Կրեմլի նոր նահանգապետը քրիստոնեայ կը լինի: Նրան կը նշանակեն պետութիւնները: Եթէ Յունաստանը ուժակածի թիրջային, նա դրանով կը գործի ամենամեծ յայտնաբերը:

Ս. ՊԵՏԵՐՊՈԼԻՏԻ ԲՈՐՍՍ Մարտի 21-ին

ԼՕՆՈՅԻ վրա 10 ֆունտ արծէ	93 ր. 90 կ
Բերլինի վրա 100 մարկ	45 > 92 5/8
Պարիզի վրա 100 ֆրանկ	37 > 27 5/8
Ոսկի	արծէ
Մաքսային կուպոններ	149 >
Բորսային դիսկոնտ	5 1/2 - 7 0/2
4 1/2 պետական թէնտա	99 1/8 >
Ներքին 5/0 ստապլին փոխառութիւն	272 1/2 >
.	242 1/2 >
5/0 գրաւ. թղթ. աղ. կալ. բանկի	209 3/4 >
5/0 պետական երկաթուղ. թէնտա
4/0 ներքին փոխառութեան	98 3/4 >
4 1/2 0/0 գրաւ. թղթ. աղ. կալ. բանկի	101 3/8 >
Աղ. կալ. Պետ. բանկի խաղաղութիւն
4 1/2 0/0 վճարակ. գրուչ. աղ. բանկի	101 3/8 >
Փոխ. կրեմլ. ընկեր. մետաղ.
Պետերբուրգի քաղաքային կրեմլ.
Ընկերութեան օրկիցացիներ.	101 1/2 >
Մոսկովայի քաղաք. օրկիցացիներ	101 1/4 >
Օրկեսայի	100 >
Թիֆլիսի	98 3/4 >
Թիֆլիսի կալ. բանկի 6 0/0	102 >
5/0	100 >
Գուժայիսի	102 >
5/0	99 1/8 >

ԽՐԵԱԳԻՐ՝ ԱՂԵՔԱՆԻՐ ԲԱԼԱՆԹԱՐ Հրատարակիչ՝ ԱՆԻՐԵԱՍ ԱՐՄՈՒՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՏԵՂԵԿԱՅՈՅՑ ԵՐԿԱՐՈՒՂ

Բաժ. զուրս է գալիս 9 ժ. 40 ր. առ.	11 ժ. 20 ր. գիշ.
Թիֆլիս հասնում է	9 , 55 , , 12 , 25 , , ցեր.
Թիֆլ. զուրս է գալիս 10 , 50 , , ,	1 , 40 , , ,
Բաղու. հասնում է	4 , 49 , , , 7 , 30 , , առ.

Գ Ի Լ Ի Չ Ա Ն Ս Ն Ե Ր

Հինգ Հոգու Համար	7 ժ. առ.	9 ժամ. առ.
Թիֆլիսից զուրս է գալիս	6 ժ. առ.	Պատասխանը
Վաղը կիսովից հասնում է	6 ժ. երեկ	8 ժ. երեկ
Վեց Հոգու Համար (Տեղ. դեղերում)
Թիֆլիսից զուրս է գալ	9 ժ. 30 ր. առ.	7 ժ. 50 ր.
Վաղը կիսովից հասնում է	12 , , , , 8 երեկ

ԹԻՖԼԻՍԻ ԳԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

յայտնում է ի գիտութիւն բոլորի, որ մարտի 24-ից կը սկսեն կատարել փողոցներում ԹԱՓԱՌՈՒՂ ԵՆԵՐԻՆ, որոնք վիճոց չեն ունենայ: Այդ մասին զգուշացվում են այն տէրերը, որոնք կը կամենան պահպանել իրաց շինքին կոտորածից: 1-1

Մ Ա Ս Ս Ա Ժ

Բժիշկների ղեկավարութեան տակ, պարապում են զանազան հիւանդութիւնների բժշկելով, ՄԱՍՍՈՒՄ, և առողջական ԳԻՄՆԱՍՏԻԿԱՅՈՒՑՈՎ: Հիւանդների ընդունելութիւնը՝ 5 1/2 - 6 1/2 ժամը երեկոյեան: Աւաղան փողոց, № 19: 25-148 ԳԵՈՐԳ ԽՈՍՐՈՎԵԱՆՑ

Վ Բ Ա Յ Ա Ջ Ն Ո Ւ Ա Կ Ա Ն Ն Ե Ր Ի Թ Ա Տ Բ Օ Ն Ո Ւ Մ
Հինգ շաբթի, մարտի 27-ին
Տ Ի Կ Ի Ն Ջ Ս Բ Է Լ Ը

Ք Ա Ն Ի Ս Ծ Օ Ջ Ա Խ
Կամէղաւ երեք գործողութեամբ
Մուտքի կէտը յարկացրած է հայ գաղթականներին
Սկիզբը 8 ժամին: Գները սովորական են: 1-2

ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ Է ԲԱԺԱՆՈՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ 1897 ԹԻԻ

Դ. ՏԱՐԻ „Շ Ա Ի Ի Ղ“ Դ. ՏԱՐԻ

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ԳԱՂԱՔԱԿԱՆ ՇԱՐԱԹԱՐԵՐԹ

Հրատարակում է Թէհրանում, նոյն ուղղութեամբ և նոյն ծրագրով: «Շաբաթ» բաժանորդագիրն է Պարսկաստանի համար մէկ թուամս, կէս տարվանը վեց թուամս: Արտասանման համար 3 րուբլի կամ 8 ֆրանկ. կէս տարվանը 2 րուբլի կամ 5 ֆրանկ, շրջակաստանի համար 6 րուբլի: Ռուսաստանից դրամական ծրարները պիտի ուղարկեն Հետեւեալ Հասցեով: Через Баку въ Энзели, Российской ИМПЕРАТОРСКОЙ Миссіи въ Тегеранѣ, пер. А. Бекъ-Назарову. Եւրոպայից ուղարկել պէտք է փոխանակաբով կամ թղթաղարանով: Հասցէն Եւրոպայի համար՝ Teheran, Rédaction „SCHAVIGH“.

BATEAUX A VAPEUR FRANÇAIS N. PAQUET ET C-ie

Ն. ՊԱԿԵ ԵՒ ԸՆԿ.

Կանոնաւոր և ուղղակի նաւաւնացութիւն ՄԱՐՍԷՅԼԻՑ ԲԱԹՈՒՄ, չորեքշաբթի օրերը, Կրկու շաբաթը մի անգամ, սկսած յունվարի 25/6-ի չորեքշաբթիցի. Եւ հալառակը՝ Բաթումից Մարտի, մանկուղ Տրապիզոն, Ստամբուլ և Պոլիս: Մեկնում է Բաթումից՝ չորեքշաբթի, ասորի ամսի 2/14-ին ԱՐՄԵՆԻ չորեքշաբթի, նուազեալ ԲՈՂԻ և այլուղէս չորեքշաբթի, Կրկու շաբաթը մի անգամ, չորեքշաբթի օրերը, մասի 4-ին ճաշից յետոյ: Բաթումից Պարիզ ուղղակի հարթաղակցութեան տոմակներ արվում են սովորականից Պակաս գնի րով: Ազրանցները և ճանապարհորդների մասին հարկաւոր տեղեկութիւնները ստանալու համար թող բարեհաճեն զիմել ընկերութեան գործակատարներին՝ ԲԱԹՈՒՄԻՍՒՄ-պ. Վիկտոր ԳԱՐՍՅԻՆ, Նարէքէճույայ: ԹԻՖԼԻՍԻՍՒՄ-պ. Օ. Գ. Բարեկենդանային, Միտի փող. Նախկին Արժուտու քարվանսարա: ԲԱԳՈՒ-պ. Ս. Գիւլարեանին, Կոյիւքեակինսկայա հրապարակ: ՆՕՎՕՐՕՍՍԻՅԱՎ-պ. Միլիտար Լեբչինոգերին: (№ 16) 20-20

Գ Բ Ի Գ Ո Ր Ա Ր Ծ Ր Ո Ւ Ն Ո Ի

մեծադիր և շատ աջող պատկերը ձեռնԱՊԱԿՈՒՄ ՎՐԱ, (на фарфорѣ) պարտասաւած ԼՕՆՈՅՆՈՒՄ (Եւրոպի-Տարաղի) հրատարակութիւն) բացառապէս վաճառվում է Յովհաննէս Տէր-Սարգսեանի թղթավաճառանոցում: Պատկերն ունի յենարան և պէտք չունի շրջանակի, շատ չքիզ զարդ է ամեն հայի տան համար ԳԻՆԸ 3 ՐՈՒԲԼԻ. «Մշակի» կովկասեան բաժանորդները ճանապարհածախս չեն վճարում: Հասցէն՝ ТИФЛИСЪ, И. С. Теръ-Саргисьянъ, магазинъ, Дворцовая улица. (№ 31) 4-10

ԵՕԺԵՆԱՅԻ ՊԱՍՍՍ
Կրեմլի մարիք կակղեցնելու համար պիտաք. ոչնչացնում է չեռով երեսի վրա եղած կարմիր բծերը և մոտերը, այս միջոցը առաջ է բերում նաև երեսի թարմութիւն և գեղեցկութիւն: Գինը 1 ր. 60 կ.

Elixir Melange
Մազերը աճեցնելու և զլին թեփը ոչնչացնելու հեղուկ: Գինը 2 ր.
ԵՕԺԵՆԻ ՊՈՒԳՐԱ
սովորակ, վարդազոյն և Բաշէլ (թուխ դէմը ունեցողների համար) նա ամուր կերպով պահպանվում է մարթու վրա և բարորոյին աննկատելի է աչքի համար, մարթուն տալիս է նոյնպէս խիտ կակղութիւն, առաձգութիւն և քնքուցութիւն: Գինը և 1 ր. 20 կ. 1 ր. 50 կ.

ԵՕԺԵՆԻ ԿԱՐՄՈՒՆԵՐԿ
հեղուկ վիճակի մէջ այտերին և ակնաջնջերին տալիս է բարորոյին բնական, վարդային զոյն որ ոչ ցերեկվայ, ոչ երեքորական լրջոց չէ փչանում: Գինը 1 ր. 50 կ.

ՄԻՏՍԱՅԻՆ ԲԱԼԱՍՍ
(պտղաք հեղուկ վիճակի մէջ), տալիս է երեսին, վիշն, ձեռքերին քնքոյն կակղութիւն և մարման բնական մաքրութիւն: Նա ոչնչացնում է արևաբքը, մոտերը և մարթու վրա եղած ամեն մի անհարթութիւն և տեղեկութիւն: Գինը 1 ր. 75 կ.

ԲԻՆԱ-ԳԼԻՅԵՐԻՆԱՅԻՆ
լլիի պիտաք Պէրուսանական բաղաձո՞վ եփած՝ մազերը պնդացնելու, խտացնելու և աճեցնելու համար: Գինը 2 ր.
ԽՈՒՆԻՋԱՅԻՆ ՊՕՄԱԳ
Նրա գործածութիւնից յետոյ ձեռները ստանում են զարմանալի սպիտակութիւն և ձկնու՞թիւն: Գինը 1 ր. 30 կ.

ՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ԷՍՍԵՆՑԻԱ
Երեքերի համար (Բիս-Գուտան) տալիս է նրանց անմիջապէս հարկաւոր ձեռը, ամբացնում է նրանց և նպաստում է նրանց արագ աճման: Գինը 75 կ.

ՆԵՐԿԵՐ ՄԱՋԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
(Բիս-Գուտան), սև, չաղանակազոյն և խարտեայ: Այդ ներկով ներկված մազերը պահպանվում են իրանց գոյնը 6 շաբաթվայ ընկապքում: Գինը 3 ր.

Երեքերի համար (Բիս-Գուտան), սև, չաղանակազոյն և խարտեայ: Այդ ներկով ներկված մազերը պահպանվում են իրանց գոյնը 6 շաբաթվայ ընկապքում: Գինը 3 ր. Երեքերի համար (Բիս-Գուտան), սև, չաղանակազոյն և խարտեայ: Այդ ներկով ներկված մազերը պահպանվում են իրանց գոյնը 6 շաբաթվայ ընկապքում: Գինը 3 ր. (№ 26) 26-50